

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ЦЕНТРУ
ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ
РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
НАУК УКРАЇНИ
ДО 2030 РОКУ**

АНОТАЦІЯ

В процесі розробки Стратегії розвитку Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України (НДЦ ІПР НАН України) здійснено аналіз стану і тенденцій розвитку Центру, його позиціонування у Відділенні економіки НАН України. Спираючись на результати проведеного SWOT-аналізу, який дозволив визначити головні проблеми НДЦ ІПР НАН України і його конкурентні переваги, та враховуючи точки зору зовнішніх експертів, визначені місія та візія НДЦ ІПР НАН України, а також стратегічні цілі його розвитку. Для кожної стратегічної цілі сформульовані завдання та визначені індикатори досягнення цілі.

Результати реалізації стратегії розвитку НДЦ ІПР НАН України передбачається визначити на підставі проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації заходів.

Стратегію затверджено на засіданні Вченої ради НДЦ ІПР НАН України.

Протокол № 4 від 18.04.2022 (зі змінами та доповненнями, затвердженими Вченою радою Центру, Протокол № 12 від 08.12.2023)

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ СТАНУ І ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ НДЦ ІПР НАН УКРАЇНИ	4
1.1. Загальний опис Центру: історія і особливості	5
1.2. Статистичний аналіз стану і тенденцій розвитку Центру	6
РОЗДІЛ 2. ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПРОБЛЕМ І ВИЗНАЧЕННЯ МІСІЇ ТА ВІЗІЇ НДЦ ІПР НАН УКРАЇНИ	8
2.1. SWOT-аналіз та ідентифікація загальних проблем і конкурентних переваг Центру	9
2.2. Визначення місії, візії та основних напрямів досліджень Центру	13
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ РОЗВИТКУ НДЦ ІПР НАН УКРАЇНИ	15
3.1. Стратегічні цілі і завдання розвитку Центру	16
3.2. Етапи реалізації стратегії розвитку Центру	23
РОЗДІЛ 4. МОНІТОРИНГ І ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НДЦ ІПР НАН УКРАЇНИ	24
ДОДАТОК	27

РОЗДІЛ 1
АНАЛІЗ СТАНУ І
ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ
НДЦ ІПР НАН УКРАЇНИ

АН БІКЕТОВ

1.1. Загальний опис Центру: історія і особливості

Відповідно до розпорядження Президії Академії наук УРСР у 1957 р. у м. Харкові було створено філіал Інституту економіки АН УРСР. Згідно з постановою Президії АН УРСР від 21 вересня 1965 року № 224 на базі філіалу було створено Харківське відділення Інституту економіки АН УРСР.

Харківське відділення Інституту економіки АН УРСР у 1994 р. було перейменовано на Харківське відділення Інституту економіки НАН України.

З 1 січня 2006 р. Харківське відділення Інституту економіки НАН України функціонує як Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України, Постанова Президії Національної академії наук України № 275 від 14.12.2005 р. (НДЦ ІПР НАН України, у подальшому - Центр).

Діяльність Центру здійснюється відповідно до Статуту НАН України (від 14.04.2016 р.), Концепції розвитку НАН України до 2023 рр., Основних принципів діяльності наукових установ НАН України.

У 2020 р. Центр пройшов державну атестацію наукових установ у Міністерстві освіти і науки України та одержав категорію I (класифікаційна оцінка за науковим потенціалом і досягненнями 4,0/4,19, наказ МОН №1528 від 04.12.2020 р.)

Центр є державною науковою установою, що заснована на державній формі власності.

У Центрі функціонують 2 відділи і 4 сектори.

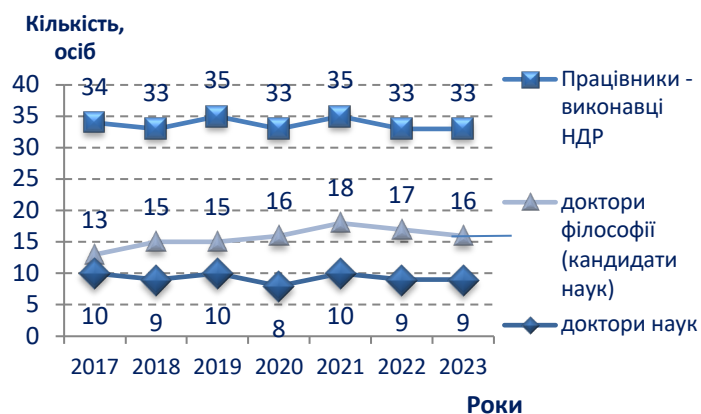
Станом на 31 грудня 2023 р. загальна кількість працюючих у Центрі складала 33 особи, у тому числі 30 дослідників, серед яких 1 член-кореспондент НАН України, 9 докторів наук та 16 кандидатів наук, 17 науковців із вченим званнями професора, доцента або старшого дослідника.

Центром за 2017-2023 рр. було виконано 42 фундаментальних та прикладних дослідження.

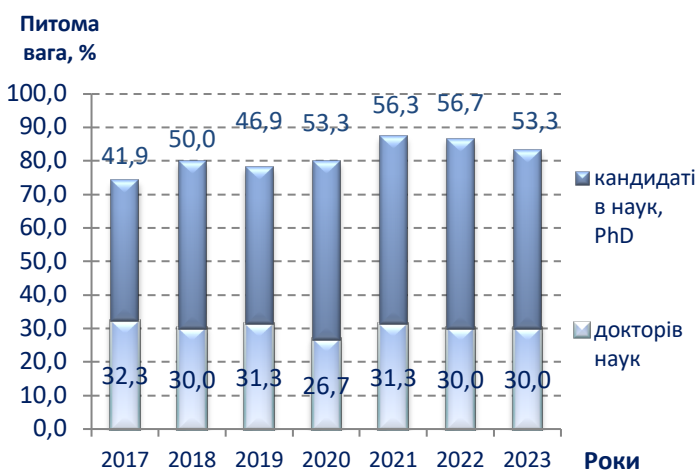
Центром було підготовлено 152 експертних висновки, аналітичних і доповідних записок, наукових доповідей, пропозицій та рекомендацій до законодавчих актів, інформаційно-аналітичних матеріалів.

Центр здійснює співробітництво з науковими та навчальними закладами Польщі, Франції, Італії, Латвії, Туреччини, Грузії, Молдови, Румунії та ін.

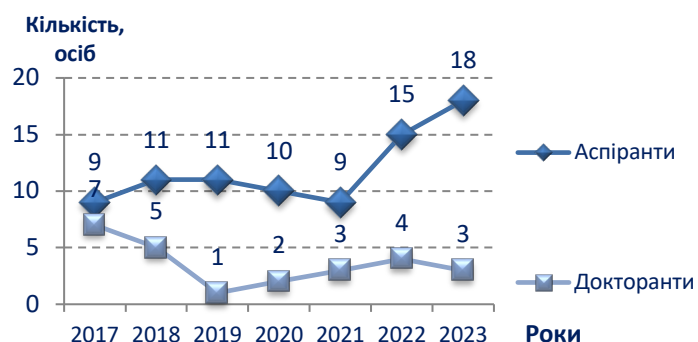
1.2. Статистичний аналіз стану і тенденцій розвитку Центру

Динаміка чисельності науковців Центру

Динаміка якісного складу науковців Центру

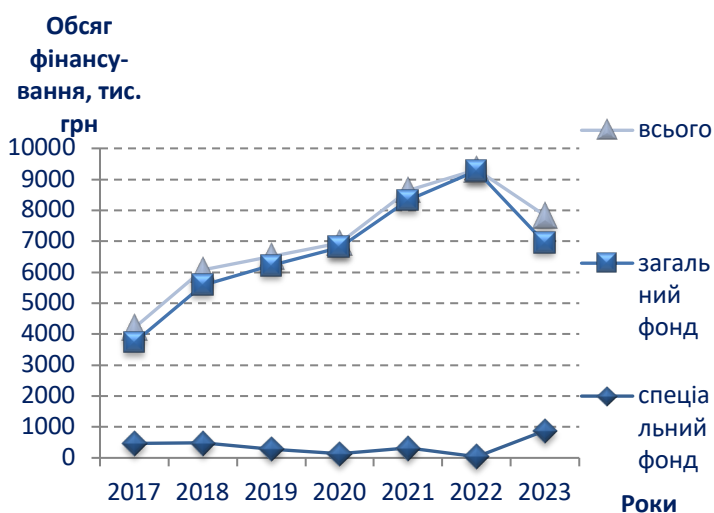

Підготовка наукових кадрів у НДЦ ІПР НАН України

- Кількість працюючих в НДЦ ІПР НАН України за 2017-2023 рр. складала у середньому 34 особи;
- кількість дослідників майже не змінювалася;
- питома вага науковців у загальній чисельності на кінець 2023 р. склала 90,9 %;
- у динаміці якісного складу науковців за 7 років спостерігалися позитивні тенденції, які призупинилися внаслідок воєнних дій;
- кількість дослідників – докторів наук збільшилася до 9 осіб;
- кількість дослідників-кандидатів наук або докторів філософії збільшилася до 16 осіб.

- У якісному складі науковців Центру відбувалися різноспрямовані зрушення:
- питома вага науковців – докторів наук склала на кінець 2023 р. 30 %;
 - питома вага науковців – кандидатів наук зросла на 18,7 % і склала 53,3 %;
 - питома вага науковців-жінок коливалася у межах 56-60 %, але серед докторів наук зросла з 16,1 % до 20 %;
 - питома вага жінок серед кандидатів наук (докторів філософії) зросла з 25,8 % до 30%.

- Протягом 2017-2023 рр. в аспірантурі НДЦ ІПР навчалася 83 особи, в докторантурі – 25 осіб;
- за 7 років під керівництвом науковців Центру було успішно захищено 8 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидатів наук) і 9 дисертацій з наукового ступеня доктора наук;
- підготовка аспірантів і докторантів здійснюється за спеціальностями 281 – Публічне управління та адміністрування, 073 - Менеджмент.

- У динаміці фінансування Центру до 2022 р. спостерігалася тенденція до збільшення фінансування за 2017-2022 рр. у середньому на 17,2 % у рік;
- Базове фінансування з державного бюджету зростало у середньому на 13,9 % на рік;
- У 2023 р. обсяг фінансування загального фонду зменшився на 25 %, що було частково компенсовано грантом НДФУ на дослідження.

Динаміка обсягів фінансування діяльності Центру

Структура фінансування НДЦ ІПР НАН України за 2017-2023 рр.

- У структурі фінансування лівову частку займало базове фінансування – 59 %;
- питома вага фінансування на конкурсній основі за програмно-цільовою і конкурсною тематикою у середньому становила 22,9 %;
- середньорічний обсяг фінансування на конкурсній основі на 1 науковця Центру складав 49,8 тис. грн. на рік

Результативність наукової та науково-технічної діяльності НДЦ ІПР НАН України за 2017-2023 рр.

Показник	Усього	на 1 науковця
Кількість закінчених наукових робіт і науково-технічних розробок	42	x
Статті у журналах, що індексуються провідними реферативними базами даних публікацій (Web of Science, Scopus)	79	2,6
Статті у вітчизняних виданнях, що індексуються іншими міжнародними базами даних	372	12,6
Тези міжнародних конференцій	335	11,7
Публікації у інших періодичних закордонних виданнях	18	0,6
Оригінальні монографії та розділи колективних монографій	274	9,1
Підручники та навчальні посібники	8	0,26

- Протягом 2017-2023 рр. було завершено 42 наукових роботи та 76 наукових розробок впроваджено у виробництво, на підприємствах, установах;
- кількість статей опублікованих у провідних журналах за 7 років склала 469, з них 16,8 % - у журналах, індексованих Web of Science, Scopus;
- випущено 10 одноосібних монографій, 12 наукових доповідей та 8 підручників;
- за 7 років НДЦ ІПР виступав засновником та співорганізатором 107 міжнародних науково-практичних конференцій, круглих столів, семінарів тощо;
- представники Центру 14 разів виступали на радіо, телебаченні та в он-лайн-медіа.

Розділ 2

**ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПРОБЛЕМ
І ВИЗНАЧЕННЯ МІСІЇ ТА ВІЗІЇ
НДЦ ІПР НАН УКРАЇНИ**

2.1. SWOT-аналіз та ідентифікація загальних проблем і конкурентних переваг Центру

SWOT-аналіз Центру здійснювався різних масштабах, дослідження глобальних фахівцями Центру та запрошеними викликів і прогнозування національних експертами, представниками ВНЗ та бізнес-ризиків, тенденцій, розвитку світової і спільноти. При аналізі враховувалися стан і вітчизняної науки і науково-технічної тенденції розвитку НАН України, діяльності. позиціонування Центру в

<i>Внутрішнє середовище</i>	
Сильні сторони	Слабкі сторони
Організаційна структура	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Оптимальна структурованість за напрямками досліджень. ➤ Розгалужена мережа горизонтальних зв'язків з іншими науковими установами НАН України та вищими навчальними закладами як України, так і інших країн 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Відсутність у складі Центру підрозділу, який би відповідав за комерціалізацію наукових і науково-технічних розробок
Кадрове забезпечення	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Значна частка науковців, які маючи досвід як наукової, так і практичної роботи в різних галузях економіки та постійно підвищуючи свою кваліфікацію та компетенції, здатні кваліфіковано проводити наукові дослідження за перспективною економічною проблематикою, комунікувати з українськими та зарубіжними установами (приймати спільну участь в грантових заявках та проєктах зокрема), оприлюднювати результати досліджень у високорейтингових наукових виданнях та на міжнародних конференціях, реалізовувати наукові напрацювання в конкретних проєктах 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Зменшення загальної кількості молодих вчених, низький рівень оплати праці наукових співробітників і стипендіального забезпечення аспірантів і докторантів
Напрями та тематика наукових досягнень	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Проведення досліджень за різними напрямками економічної науки. ➤ Наявність ґрунтовних напрацювань як в окремих напрямках фундаментальних досліджень, так і в галузі конкретно-прикладних проєктних розробок 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Недостатня чисельність співробітників Центру для проведення масштабних досліджень світового та національного рівня (наприклад, світових і національних форсайт-прогнозів); ➤ Порівняно невелика частка міждисциплінарних і міжгалузевих наукових

Внутрішнє середовище

Сильні сторони	Слабкі сторони
Фінансове забезпечення	
<ul style="list-style-type: none">➤ Усталена практика фінансування наукових досліджень на програмно-цільовій, конкурсній та грантовій основі.➤ Досвід співробітництва з державними науково-виробничими установами, органами місцевої та державної влади.➤ Значний обсяг досліджень і розробок виконуваних за госпдоговорами.➤ Досвід участі в проєктах, що фінансуються Національним фондом досліджень України	<ul style="list-style-type: none">➤ зменшення фінансування науки з боку держави і невиконання діючого законодавства з цього питання;➤ недостатня частина фінансування наукових досліджень, яка здійснюється на грантовій основі
Інноваційна діяльність	
<ul style="list-style-type: none">➤ Активна участь у розробці та затвердженні органами державної влади нормативних документів стратегічного характеру.➤ Наявність досвіду проєктних розробок	<ul style="list-style-type: none">➤ Низька активність дослідників та науковців щодо отримання документів щодо охорони прав інтелектуальної власності;➤ Недостатньо широка поінформованість бізнесу про новітні розробки.
Співпраця з закладами освіти і бізнесом	
<ul style="list-style-type: none">➤ Тривалий досвід взаємодії і співпраці з вищими навчальними закладами при проведенні наукових досліджень, підготовці наукових кадрів.➤ Проведення міжнародних та всеукраїнських наукових заходів.➤ Сумісна участь в поданні грантових заявок, консалтинговій діяльності	<ul style="list-style-type: none">➤ Новітні наукові доробки не завжди знаходять своє втілення у навчальному процесі вищих навчальних закладів
Інтегрування у світовий науковий простір	
<ul style="list-style-type: none">➤ Активізація міжнародного співробітництва у сфері наукових досліджень та підготовки наукових кадрів за договорами про співпрацю, програмою Erasmus+ та в якості запрошених дослідників і професорів.➤ Навчання за спільними програмами на базі виробництва.➤ Співпраця з міжнародними організаціями (UNIDO, World Bank та ін.) та науковими школами (Willy Brandt School of Public Policy) в якості національних експертів від України.	<ul style="list-style-type: none">➤ Обсяги цільового фінансування не відповідають мінімальним потребам для участі у великих міжнародних програмах і проєктах, що передбачають пайові витрати;➤ Відсутній механізм залучення закордонних фахівців до спільних наукових досліджень в установах НАН України на тривалий період;➤ відсутність фінансового забезпечення участі вітчизняних вчених у міжнародних форумах, конференціях і виставках;➤ відсутність фінансового забезпечення для проведення стажування молодих наукових співробітників в закордонних наукових центрах

Внутрішнє середовище

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none">➤ Співпраця з видавниками та членами редакційних колегій міжнародних наукових видань.➤ Проведення спільних міжнародних заходів (конференцій, круглих столів, воркшопів, лекцій та ін.)	

Підготовка наукових кадрів

<ul style="list-style-type: none">➤ Існування чотирьох потужних наукових шкіл, аспірантури й докторантури, функціонування науково-методичного семінару для здобувачів наукових ступенів, залучення зарубіжних професорів до читання лекцій здобувачам установи, регулярна участь Центру та молодих науковців в міжнародних освітніх заходах.➤ Наявність ліцензованої аспірантури та докторантури➤ Наявність спеціалізованої наукової ради із захисту докторських дисертацій.➤ Наявність власної науково-методичної літератури з технології наукових досліджень і підготовки дисертаційних робіт.➤ Значний досвід співробітників Центру з педагогічної діяльності та підготовки і атестації наукових кадрів.	<ul style="list-style-type: none">➤ Відсутність фінансування з боку НАН України стажування молодих науковців за кордоном
---	--

Видавнича діяльність та публікаційна активність

<ul style="list-style-type: none">➤ Наявність двох власних періодичних наукових видань (щомісячного журналу «Бізнес-Інформ» і щоквартального журналу «Проблеми економіки»), які входять у понад 20 наукометричних та інформаційних баз.➤ Активна міжнародна співпраця з науковими установами щодо спільного випуску періодичних наукових видань (Польща, Грузія).➤ Висока публікаційна активність науковців Центру.	<ul style="list-style-type: none">➤ Відсутність фінансування з боку НАН України оплати публікацій у провідних закордонних журналах.
---	---

Експертно-аналітична діяльність

Внутрішнє середовище

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none">➤ Підготовка і оприлюднення власних наукових доповідей з актуальних проблем країни.➤ Підготовка і доведення до зацікавлених установ щомісячних моніторингів зі стану справ у різних сферах соціально-економічного життя країни.➤ Активна участь в експертизі і підготовці пропозицій до законодавчих актів країни.	<ul style="list-style-type: none">➤ Недостатнє висвітлення результатів експертно-аналітичної діяльності у ЗМІ, на інтернет-форумах.
Матеріально-технічна база і доступ до закордонних інформаційних ресурсів	
<ul style="list-style-type: none">➤ Локалізація у провідному економічному університеті (ХНЕУ імені С. Кузнеця) у науковому центрі міста.➤ Забезпечення доступу до його бібліотечних та інших фондів на основі заключених договорів про співпрацю	<ul style="list-style-type: none">➤ Відсутність загальної внутрішньої комп'ютерної мережі.➤ Відсутність у науковців постійного доступу до міжнародних баз наукової і статистичної інформації.

Зовнішнє середовище

Можливості	Загрози
Політика	
<ul style="list-style-type: none">➤ Забезпечити постійну науково-консультативну співпрацю Центру з комітетами ВР України, КМУ, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями.➤ Систематично готувати і подавати інформаційно-аналітичні матеріали і експертні висновки центральним органам виконавчої влади та місцевого самоврядування про поточний стан і проблеми соціально-економічного і науково-технічного розвитку держави.	<ul style="list-style-type: none">➤ Продовження воєнних дій в Україні.➤ Орієнтація наукових пріоритетів виключно на оборонно-промислову сферу➤ Відсутність механізму діалогу та взаємодії наукових установ НАН України з органами законодавчої та виконавчої влади в країні.➤ Низький рівень сприйняття суспільством науки як необхідної рушійної сили розвитку країни.➤ Відсутність суспільного попиту на наукові та науково-технічні розробки, наукову експертизу через низький рівень професійності на всіх рівнях державної влади.
Економіка	
<ul style="list-style-type: none">➤ Сприяти відновленню практики соціально-економічного і науково-технічного прогнозування в державній системі стратегічного планування.➤ Посилити наукове забезпечення формування стратегій, програм і планів соціально-економічного і науково-технічного розвитку країни та її регіонів,	<ul style="list-style-type: none">➤ Економічна криза внаслідок масштабний руйнувань і тривалих воєнних дій в країні.➤ Неможливість прогнозування, стратегічного планування і моніторингу суспільно-політичного, соціально-економічного і науково-технічного розвитку держави через невизначеність та обмеженість інформації.➤ Зменшення обсягів фінансування наукових досліджень в країні з державного бюджету.

<p>здійснювати науково-експертне супроводження їх реалізації.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Науково-прикладне забезпечення проектних розробок для об'єднаних територіальних громад, бізнесу тощо. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Фрагментарність та нерозвиненість національної інноваційної системи. ➤ Низький попит на результати наукових досліджень і розробок в країні. ➤ Орієнтація бізнесу на запозичення розробок, імпортування технологій і обладнання.
Соціум	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Популяризувати серед різних верств населення нові знання і формувати цінності суспільства знань в країні через ЗМІ, телебачення, соціальні мережі. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Низький рівень соціальної підтримки вчених, зниження престижу наукової праці в суспільстві. ➤ Відсутність належної державної підтримки молодих вчених, що створює передумови для їх активного відтоку у бізнес-структури або за кордон. ➤ Відсутність соціальних гарантій та стимулів наукової діяльності молоді та продовження активного наукового довголіття. ➤ Підвищення еміграційних настроїв серед науковців.
Технології	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Запровадження форсайт-прогнозування розвитку науки і техніки у світі та в Україні. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Випередження темпами діджиталізації темпів технологічного розвитку матеріального виробництва. ➤ Скорочення життєвого циклу нових технологій за рахунок їх швидкого опанування у країнах, що розвиваються з порівняно низькими витратами.

2.2. Визначення місії, візії та основних напрямів досліджень Центру

Принципами діяльності Центру є:

- дотримання демократії, соціальної справедливості, відкритості та прозорості діяльності;
- забезпечення колегіального управління та ухвалення рішень з ключових питань діяльності та розвитку Центру;
- спадкоємність, збереження наукових надбань, всебічний розвиток наукового потенціалу;
- креативність;
- оперативне реагування на можливі виклики;
- підтримка високих професійних стандартів наукової діяльності;
- подолання викликів війни та стратегічне спрямування на проведення досліджень, які мають безпосереднє значення для поточних потреб в країні в умовах війни;
- посилення співпраці з міжнародними науковими установами та організаціями.

Ґрунтуючись на результатах SWOT-аналізу, який дозволив визначити головні проблеми Центру і його конкурентні переваги, а також пропозиціях співробітників, місія Центру визначається таким чином:

Місія Центру – здійснення фундаментальних і прикладних наукових досліджень на національному та регіональному рівнях, проведення експертно-аналітичної та освітньої діяльності, розробка та впровадження науково-технічних розробок у пріоритетні галузі економіки України та інших країн світу.

Ґрунтуючись на точках зору співробітників Центру, а також враховуючи глобальні виклики і прогнози національних ризиків і тенденцій розвитку науки майбутнього, візія Центру визначається таким чином:

Візія Центру – провідний науковий центр, що забезпечує інтеграцію науки, освіти та бізнесу, сприяє ефективній діяльності центральних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування у відновленій Україні майбутнього.

Новими основними напрямками фундаментальних і прикладних досліджень Центру мають стати:

- реформування і розвиток національної економіки та обґрунтування макроекономічної політики України з урахуванням сучасних світових викликів;
- обороноздатність країни, промислова й аграрна політика, модернізація секторів промисловості та енергетична безпека країни;
- наукова, науково-технічна й інноваційна політика України та взаємодія освіти, науки і бізнесу;
- соціально-економічні проблеми просторового розвитку території України та розвиток міського господарства.

РОЗДІЛ 3
ФОРМУВАННЯ
ЦІЛЕЙ РОЗВИТКУ
НДЦ ІПР НАН УРАЇНИ

3.1. Стратегічні цілі і завдання розвитку Центру

Виходячи з результатів SWOT-аналізу, аналізу діяльності Центру за період 2017-2023 рр., визначених місії та візії, Статуту Центру, Концепції розвитку НАН України на 2014-2023 рр., стратегічні цілі формулюються наступним чином:

Стратегічні цілі

Стратегічна ціль 1. Підвищення ролі Центру в соціально-економічному розвитку України

Завдання:

- ↪ сприяти поширенню серед різних верств населення результатів наукових досліджень Центру і розумінню їх ролі у сталому розвитку країни через засоби масової інформації, телебачення і соціальні мережі;
- ↪ активізувати участь Центру у розробці стратегій соціально-економічного розвитку і науково-технічних прогнозів розвитку держави та її регіонів;
- ↪ забезпечити науково-консультативну співпрацю з комітетами Верховної Ради та центральними органами виконавчої влади з підготовки проектів нормативних і законодавчих актів;
- ↪ забезпечити підготовку і подання аналітичних матеріалів й експертних висновків з актуальних проблем розвитку держави центральним органами влади та місцевого самоврядування;
- ↪ розширити оприлюднення результатів досліджень Центру через сучасні комунікаційні технології, зокрема електронними засобами;
- ↪ сприяти залученню науковців Центру до експертної діяльності в інтересах органів державної влади

Індикатори:

- ↪ кількість здійснених експертиз проектів законодавчих та нормативних актів;
- ↪ кількість підготовлених проектів законів, постанов, стратегій тощо;
- ↪ кількість працівників, залучених до експертизи законодавчих та нормативних актів;
- ↪ кількість працівників, які є членами громадських, експертних, дорадчих рад міністерств та відомств, комітетів Верховної Ради України, органів місцевої влади;
- ↪ кількість поданих до органів державної та місцевої влади інформаційно-аналітичних матеріалів.
- ↪ кількість проведених для представників місцевої влади, громад і громадських організацій семінарів, тренінгів тощо

Стратегічна ціль 2. Актуалізація пріоритетних напрямів фундаментальних і прикладних досліджень в інтересах українського суспільства

Завдання:

- ↪ забезпечити поглиблення фундаментальних досліджень у пріоритетних напрямках розвитку науки в країні;
- ↪ сприяти збільшенню питомої ваги прикладних досліджень з актуальних проблем соціально-технічного розвитку країни;
- ↪ активізувати форсайт-дослідження з визначення пріоритетів розвитку науки, технологій, економіки і соціуму у світі та Україні та основних наробок по них;
- ↪ оптимізувати основні наукові напрями діяльності НДЦ ІПР НАНУ у відповідності до актуальних потреб сьогодення;
- ↪ сприяти збільшенню питомої ваги міждисциплінарних і міжгалузевих досліджень в рамках програмно-цільової тематики НАН України;
- ↪ започаткувати наукові дослідження у сфері національної безпеки та оборони України

Індикатори:

- ↪ обсяг виконаних фундаментальних та прикладних наукових робіт;
- ↪ кількість розробок, які не мають аналогів в Україні або світі;
- ↪ кількість укладених договорів з підприємствами реального сектору на виконання прикладних наукових та науково-технічних робіт;
- ↪ обсяг наданих науково-технічних послуг;
- ↪ питома вага конкурсного програмно-цільового фінансування;
- ↪ питома вага міждисциплінарних та міждисциплінарних досліджень;
- ↪ кількість опублікованих оригінальних монографій;
- ↪ кількість публікацій у провідних наукових журналах, у т.ч. іноземних, які індексуються міжнародними базами даних;
- ↪ кількість виступів на конференціях, семінарах, круглих столах тощо;
- ↪ індекси цитування дослідників, розробок

Стратегічна ціль 3. Диверсифікація та комерціалізація сфери науково-технічних розробок

Завдання:

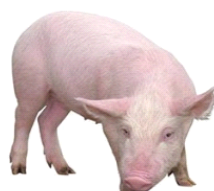
- ↪ активізувати участь Центру в створенні спільно з ЗВО і бізнесом стартап-шкіл, бізнес-центрів, центрів трансферу технологій та інших інфраструктурних інноваційних центрів;
- ↪ сприяти участі Центру спільно з ЗВО і науковими установами регіону та країни у конкурсах і фестивалях стартап-проектів;
- ↪ розширити сферу досліджень задля формування науково-технічних розробок для пріоритетних галузей економіки країни;
- ↪ сприяти співпраці з підприємствами реального сектору економіки та територіальними громадами з підготовки бізнес-проектів;
- ↪ забезпечити формування портфелю інноваційних розробок та сприяти пошуку інвесторів та зацікавлених сторін;
- ↪ забезпечити комерціалізацію науково-технічних розробок Центру.

Індикатори:

- ↪ кількість створених разом із ЗВО та бізнес-структурами стартап-шкіл, бізнес-центрів, центрів трансферу технологій, елементів інноваційної інфраструктури;
- ↪ кількість договорів з підприємствами реального сектору на розробку бізнес-планів комерційних проектів;
- ↪ кількість бізнес-планів, розроблених за договорами з об'єднаними територіальними громадами;
- ↪ загальна сума коштів, отриманих за розробку бізнес-планів, проектів тощо;
- ↪ кількість заявок на отримання українських охоронних документів;
- ↪ кількість отриманих державних охоронних документів.

**БІЗНЕС-ПЛАН
ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЄКТУ
АГРОПРОМИСЛОВОГО
КЛАСТЕРУ
«СЕЛО МАЙБУТНЬОГО»**

ХАРКІВ - 2021

Стратегічна ціль 4. Інтегрування Центру із закладами вищої освіти та бізнесу

Завдання:

- ↪ сприяти участі Центру спільно з ЗВО та бізнесом у створенні наукових парків, ключових лабораторій та інших інфраструктурних дослідних установ;
- ↪ забезпечити участь спільно з ЗВО у проєктах, що фінансуються МОН України, Національним фондом досліджень та іншими центральними органами виконавчої влади;
- ↪ активізувати участь науковців Центру в підготовці бакалаврів, магістрів і докторів філософії у ЗВО;
- ↪ забезпечити залучення Центру через заключення господарських договорів до вирішення актуальних проблем бізнесу;
- ↪ забезпечити проведення на постійній основі семінарів для підприємців та молоді щодо актуальних проблем розвитку бізнесу.

Індикатори:

- ↪ кількість договорів про сумісну науково-освітню діяльність, укладених із закладами освіти;
- ↪ питома вага науковців, які викладають у ЗВО за сумісництвом;
- ↪ кількість проведених разом з ВНЗ науково-практичних конференцій, семінарів;
- ↪ кількість сумісних з комерційними організаціями наукових та науково-технічних проєктів;
- ↪ кількість семінарів, навчальних програм, тренінгів, проведених для бізнес-компаній;
- ↪ кількість та рівень охоплення просвітницькими заходами;
- ↪ кількість підготовлених аналітичних матеріалів на замовлення бізнес-структур

Стратегічна ціль 5. Просування Центру в міжнародний науковий простір

Завдання:

- ↪ активізувати роботу по залученню науковців Центру в міжнародні наукові проекти та гранти;
- ↪ забезпечити розробку та реалізацію стратегії публікаційної активності науковців Центру;
- ↪ забезпечити підтримку науковців Центру в підготовці та публікації результатів наукових досліджень у провідних наукових виданнях, що входять до Scopus та Web of Science;
- ↪ активізувати роботу з участі Центру як засновника, співзасновника та учасника міжнародних наукових конференцій та інших заходів, а також розширити участь науковців Центру в міжнародних конференціях, форумах і виставках;
- ↪ активізувати роботу з розвитку міжнародних зв'язків, укладення угод про двосторонню співпрацю в галузі фундаментальних та прикладних досліджень, освітньої діяльності та ін.;
- ↪ активізувати роботу зі встановлення контактів з міжнародними організаціями та фондами, що здійснюють діяльність в Україні, та визначення напрямків співпраці;
- ↪ розширити програму підготовки докторів філософії у рамках реалізації спільних проектів із вітчизняними та зарубіжними університетами;
- ↪ забезпечити модернізацію web-сайту Центру та якнайбільш широке представлення на ньому результатів наукових, експертно-аналітичних та інших розробок й іншої інформації про діяльність;
- ↪ забезпечити подальше просування журналів «Проблеми економіки» і «Бізнес Інформ», в яких НДЦ ІПР НАНУ є засновником, до провідних світових наукометричних баз;
- ↪ активізувати роботу з просування вчених Центру в науковому просторі шляхом створення та розвитку їх наукових профілів в провідних наукових інтернет-ресурсах та якнайширшого оприлюднення результатів наукових досліджень;
- ↪ сприяти створенню позитивного іміджу Центру через активізацію науково-просвітницької діяльності, широке висвітлення та популяризацію досягнень і результатів, позиціонування як однієї з перспективних українських наукових установ.

Індикатори:

- ↪ кількість укладених договорів про співпрацю, сумісні наукові розробки із іноземними науково-дослідними центрами;
- ↪ кількість і загальна сума грантів, отриманих від міжнародних організацій;
- ↪ кількість публікацій у виданнях, індексованих у Scopus та Web of Science
- ↪ питома вага публікацій, індексованих у міжнародних базах даних;
- ↪ кількість дослідників, які брали участь у міжнародних наукових заходах в інших державах;
- ↪ кількість учасників проведених міжнародних науково-практичних заходів;
- ↪ імпакт-фактор наукових журналів «Проблеми економіки», «Бізнес-Інформ»;
- ↪ кількість сумісних публікацій з дослідниками з інших держав;
- ↪ кількість іноземних аспірантів (докторантів)

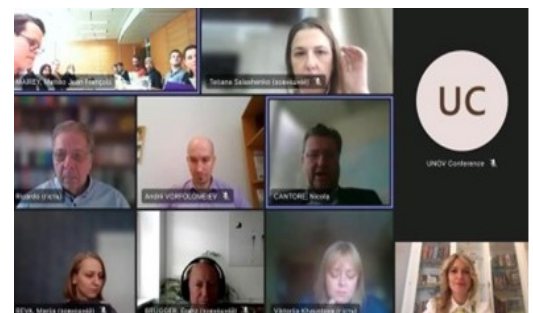
Стратегічна ціль 6. Відтворення наукового кадрового потенціалу Центру

Завдання:

- ↪ активізувати роботу з підготовки молодих вчених в аспірантурі та докторантурі;
- ↪ сприяти залученню креативних наукових кадрів, з приділенням особливої уваги молодим науковцям;
- ↪ створити умови для ротації кадрів і кар'єрного зростання молодих вчених;
- ↪ створити умови для розкриття та реалізації творчих можливостей кожного співробітника та наукового колективу в цілому;
- ↪ спільно з ЗВО забезпечити освітню складову підготовки докторів філософії;
- ↪ створити умови та сприяти підвищенню рівня кваліфікації наукових кадрів, в тому числі шляхом опанування нових джерел та технологій пошуку науково-аналітичної інформації, інструментарію її обробки та ін.;
- ↪ забезпечити високу якість роботи спеціалізованої вченої ради при Центрі;
- ↪ забезпечити стажування молодих науковців у провідних національних і закордонних ЗВО та наукових центрів;
- ↪ сприяти діяльності з набуття майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності та трансферу технологій;
- ↪ забезпечити збереження і розвиток наукової інфраструктури;
- ↪ сприяти розширеному відтворенню наукового потенціалу за рахунок розвитку існуючих і формування нових наукових шкіл;
- ↪ активізувати роботу зі створення електронної наукової бібліотеки та репозитарію Центру;
- ↪ здійснити запровадження системи комплексного оцінювання діяльності наукових працівників Центру задля оптимізації системи мотивації та матеріального стимулювання співробітників.

Індикатори:

- ↪ загальна кількість дослідників;
- ↪ кількість і питома вага докторів та кандидатів наук серед дослідників;
- ↪ питома вага молодих дослідників;
- ↪ кількість вступників до аспірантури, докторантури;
- ↪ кількість науковців, які отримали наукові ступені доктора філософії, доктора наук, вчені звання;
- ↪ кількість молодих вчених, які отримали вітчизняні та міжнародні гранти, стипендії, премії;
- ↪ середня заробітна плата дослідників;
- ↪ кількість дослідників, які проходили стажування, у т.ч. за кордоном та на онлайн-платформах;
- ↪ кількість отриманих охоронних документів на права інтелектуальної власності;
- ↪ обсяг матеріального заохочення працівників Центру

3.2. Етапи реалізації Стратегії розвитку Центру до 2030 року

Зміст та часові характеристики етапів реалізації Стратегій залежатимуть від тривалості воєнних дій в Україні, пріоритетів державної політики у сфері науки та інновацій та зовнішніх умов життєдіяльності країни.

1 етап – 2023-2025 рр.

Головне завдання етапу – створити необхідні організаційні умови для реалізації стратегії; розширити включення у суспільне життя та законотворчий процес; визначити першочергові кроки за кожною стратегічною ціллю.

Умовою успішної реалізації стратегії розвитку Центру є його атестація як наукової установи на основі зовнішнього оцінювання.

На першому етапі необхідно:

- визначення пріоритетів наукових досліджень за головними напрямками наукової діяльності з урахуванням потреб воєнного часу та повоєнного відновлення;

- формування механізму співпраці з ЗВО та бізнес-структурами на основі угод про спільну діяльність, спільні прикладні наукові дослідження у т.ч. для потреб оборонно-промислового комплексу та повоєнного відновлення;

- розширення міжнародних контактів, виконання спільних із зарубіжними дослідними організаціями наукових досліджень;

- оптимізація комп'ютерно-інформаційного забезпечення діяльності.

2 етап – 2026-2028 рр.

Головне завдання етапу – активна реалізація завдань Стратегії.

На другому етапі передбачається:

- розширення фундаментальної, прикладної і програмно-цільової тематики на період до 2030 року і наступний період на основі форсайт-прогнозу розвитку науки, технологій, економіки і соціуму у світі та Україні;

- розширення практики міжнародних обмінів науковців;

- закріплення міжнародного іміджу Центру як потужної науково-дослідної установи;

- активізація взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування;

- активне залучення бізнесу до здійснення прикладних досліджень;

- активна проектна та аналітична діяльність;

- активне включення у законотворчий процес;

- активна співпраця з ЗВО у рамках існуючих науково-освітніх програм та розширення їх переліку, включення у європейський освітній простір;

- нарощування кадрового потенціалу;

- активна участь у інноваційній діяльності підприємств реального сектору економіки, комерціалізація науково-технічних розробок;

- активна співпраця з територіальними громадами.

3 етап – 2029-2030 рр.

Головне завдання етапу – створення умов для подальшого розвитку і розширення прикладних, фундаментальних і проектних досліджень за пріоритетними напрямками.

На цьому етапі передбачається:

- активна реалізація пошукових наукових проектів щодо перспектив розвитку світової

- науки, економіки країни і світу, суспільства тощо;

- нарощування кадрового потенціалу;

- моніторинг результатів виконання завдань Стратегії і досягнення цілей розвитку;

- перегляд Стратегії на наступний період.

РОЗДІЛ 4

МОНІТОРИНГ І ОЦІНЮВАННЯ

ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ

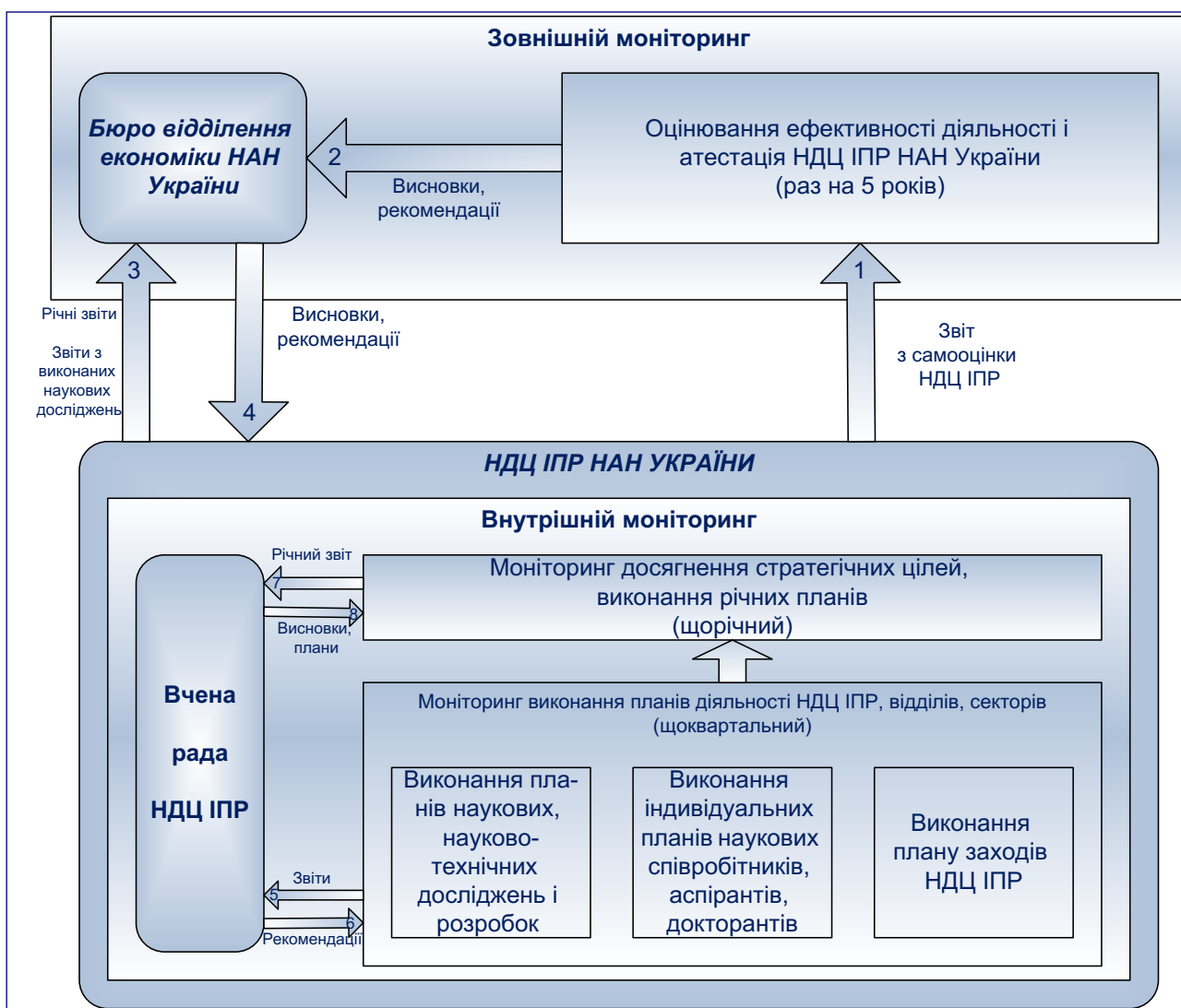
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ

НДЦ ІПР НАН УКРАЇНИ

Результати реалізації стратегії розвитку Центру визначаються на підставі проведення моніторингу та оцінки результативності діяльності.

Основними завданнями під час проведення моніторингу та оцінки реалізації стратегії є визначення рівня досягнення стратегічних цілей та результативності діяльності Центру.

Проведення моніторингу і оцінка результативності реалізації стратегії та планів заходів Центру здійснюється Бюро відділення економіки та Президією НАН України на основі поданих звітів та результатів атестації.

Моніторинг реалізації стратегії і результативності діяльності Центру

Проведення моніторингу реалізації стратегії Центру здійснюється за такими видами:

- зовнішній моніторинг;
- внутрішній моніторинг.

Зовнішній моніторинг включає зовнішню оцінювання атестаційною комісією, здійснюване раз на 5 років та щорічний моніторинг ефективності діяльності Центру, здійснюваний Бюро відділення економіки на

основі річних звітів про діяльність центру та звітів з виконаних наукових та науково-технічних робіт. Зовнішнє оцінювання ефективності діяльності Центру здійснюється на підставі звіту самооцінки (1) та безпосереднього моніторингу атестаційною комісією, яка направляє до Бюро відділення економіки висновки та рекомендації щодо діяльності НДЦ ІПР (2). Проведення моніторингу спрямовано на оцінку реалізації стратегічних напрямків і відповідність критеріям ефективної діяльності наукової установи НАН України.

Моніторинг реалізації стратегії і планів заходів Центру здійснюється за низкою індикаторів (перелік індикаторів надано у додатку).

Щорічний моніторинг виконання наукових та науково-технічних робіт за відомчою тематикою та результативності діяльності Центру здійснюється на основі річного звіту та звітів з виконаних тем (3) Бюро відділення економіки НАН України, яке доводить до Центру висновки та рекомендації щодо подальшої діяльності (4).

Внутрішній моніторинг реалізації стратегії включає стратегічний щорічний моніторинг, головною метою якого є оцінка рівня досягнення стратегічних цілей, та оперативний щоквартальний моніторинг, метою якого є виявлення та усунення перешкод до своєчасного завершення наукових досліджень та виконання планів заходів. Внутрішній моніторинг здійснюється Вченою радою Центру. Щорічно Вчена рада розглядає та затверджує річний звіт щодо діяльності НДЦ ІПР та звіти з виконаних наукових, науково-технічних досліджень /

проектів (5), виробляє на їх основі план діяльності Центру на наступний рік та середньострокову перспективу, здійснює корегування поточних планів заходів з реалізації стратегії розвитку Центру (6).

Стратегічний внутрішній моніторинг реалізації стратегії Центру включає:

- оцінку досягнення стратегічних цілей розвитку шляхом порівняння фактичних значень індикаторів (показників) оцінки результативності реалізації стратегії і планів з їх прогнозованими значеннями у відповідному періоді та досягнутими рівнями попереднього періоду;

- визначення причин відхилення фактичних значень індикаторів від прогнозованих на звітній період та шляхів вирішення проблем реалізації;

- уточнення індикаторів (показників) оцінки результативності реалізації стратегії та плану заходів, строків виконання, прогнозів на наступний період тощо.

Оперативний моніторинг здійснюється на основі звітів завідувачів відділів і секторів щодо ходу виконання досліджень, виконання індивідуальних планів науковців, аспірантів, докторантів, проведення загальних заходів тощо (7). Вчена рада виробляє рекомендації щодо залучення фахівців інших підрозділів для виконання міждисциплінарних досліджень, оприлюднення результатів досліджень у вигляді монографій, електронних видань тощо, корегування планів досліджень та заходів (8). Результати оперативного та стратегічного моніторингу є основою для складання звіту з самооцінки Центру.

ДОДАТОК

ІНСТИТУТ СХОДОЗНАВСТВА
ІМ. А. Ю. КРИМСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

нан україні

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

Індикатори оцінки результативності реалізації стратегії розвитку Центру

Стратегічні цілі розвитку НДЦ ІПР НАН України	Індикатори
1. Підвищення ролі Центру в соціально-економічному розвитку України	<ul style="list-style-type: none"> • кількість здійснених експертиз проектів законодавчих та нормативних актів; • кількість підготовлених проектів законів, постанов, стратегій тощо; • кількість працівників, залучених до експертизи законодавчих та нормативних актів; • кількість працівників, які є членами громадських, експертних, дорадчих рад міністерств та відомств, комітетів Верховної Ради України, органів місцевої влади; • кількість поданих до органів державної та місцевої влади інформаційно-аналітичних матеріалів. • кількість проведених для представників місцевої влади, громад і громадських організацій семінарів, тренінгів тощо
2. Актуалізація пріоритетних напрямів фундаментальних і прикладних досліджень в інтересах українсько-го суспільства	<ul style="list-style-type: none"> • обсяг виконаних фундаментальних та прикладних наукових робіт; • кількість розробок, які не мають аналогів в Україні або світі; • кількість укладених договорів з підприємствами реального сектору на виконання прикладних наукових та науково-технічних робіт; • обсяг наданих науково-технічних послуг; • питома вага конкурсного програмно-цільового фінансування; • питома вага міжгалузевих та міждисциплінарних досліджень; • кількість опублікованих оригінальних монографій; • кількість публікацій у провідних наукових журналах, у т.ч. іноземних, які індексуються міжнародними базами даних; • кількість виступів на конференціях, семінарах, круглих столах тощо; • індекси цитування дослідників, розробок
3. Диверсифікація та комерціалізація сфери науково-технічних розробок	<ul style="list-style-type: none"> • кількість створених разом із ЗВО та бізнес-структурами стартап-шкіл, бізнес-центрів, центрів трансферу технологій, елементів інноваційної інфраструктури; • кількість договорів з підприємствами реального сектору на розробку бізнес-планів комерційних проектів; • кількість бізнес-планів, розроблених за договорами з об'єднаними територіальними громадами; • загальна сума коштів, отриманих за розробку бізнес-планів, проектів тощо; • кількість заявок на отримання українських охоронних документів; • кількість отриманих державних охоронних документів.

Стратегічні цілі розвитку НДЦ ІПР НАН України	Індикатори
4. Інтегрування Центру із закладами вищої освіти та бізнесу	<ul style="list-style-type: none"> • кількість договорів про сумісну науково-освітню діяльність, укладених із закладами освіти; • питома вага науковців, які викладають у ЗВО за сумісництвом; • кількість проведених разом з ЗВО науково-практичних конференцій, семінарів; • кількість сумісних з комерційними організаціями наукових та науково-технічних проектів; • кількість семінарів, навчальних програм, тренінгів, проведених для бізнес-компаній; • кількість та рівень охоплення просвітницькими заходами; • кількість підготовлених аналітичних матеріалів на замовлення бізнес-структур
5. Просування Центру в міжнародний науковий простір	<ul style="list-style-type: none"> • кількість укладених договорів про співпрацю, сумісні наукові розробки із іноземними науково-дослідними центрами; • кількість і загальна сума грантів, отриманих від міжнародних організацій; • кількість публікацій у виданнях, індексованих у Scopus та Web of Science • питома вага публікацій, індексованих у міжнародних базах даних; • кількість дослідників, які брали участь у міжнародних наукових заходах в інших державах; • кількість учасників проведених міжнародних науково-практичних заходів; • імпакт-фактор наукових журналів «Проблеми економіки», «Бізнес Інформ»; • кількість сумісних публікацій з дослідниками з інших держав; • кількість іноземних аспірантів (докторантів)
6. Відтворення наукового кадрового потенціалу Центру	<ul style="list-style-type: none"> • загальна кількість дослідників; • кількість і питома вага докторів та кандидатів наук серед дослідників; • питома вага молодих дослідників; • кількість вступників до аспірантури, докторантури; • кількість науковців, які отримали наукові ступені доктора філософії, доктора наук, вчені звання; • кількість молодих вчених, які отримали вітчизняні та міжнародні гранти, стипендії, премії; • середня заробітна плата дослідників; • кількість дослідників, які проходили стажування, у т.ч. за кордоном та на онлайн-платформах; • кількість отриманих охоронних документів на права інтелектуальної власності; • обсяг матеріального заохочення працівників Центру